

พลังการสร้างสรรค์วัฒนธรรมดนตรี ของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์องอาจ อินทนิเวศ*

บทคัดย่อ

ลัวะ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการสืบเชื้อสายในพื้นที่ภาคเหนือมาเป็นเวลายาวนานหลายร้อยปี มีวิถีการดำเนินชีวิต ความเชื่อทางวัฒนธรรมของตนเอง ด้วยกาลเวลาของยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป ความมั่งคั่งทางวัฒนธรรมได้จางหายไปบ้าง ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ และศึกษาบทบาทของดนตรีที่แสดงออกถึงพลังการสร้างสรรค์วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยกระบวนการศึกษาแบบดนตรีชาติพันธุ์วิทยา และมีการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ดนตรีของลัวะ นำมาใช้เฉพาะในงานมงคล งานรื่นเริง เท่านั้น มีเครื่องดนตรีจำนวน ๕ ชนิด ได้แก่ ๑) เซาะ ๒) สะติง ๓) คริ่ง ๔) ใช้ และ ๕) ปง บทบาทของดนตรีที่แสดงออกถึงพลังการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมที่แสดงออกมา มี ๒ ลักษณะ คือ ๑) การเสริมสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองผ่านบทเพลงขับร้องภาษาลัวะ “จ่ายปลั่ง” และ ๒) การแสดงทางวัฒนธรรมของวงดนตรีแห่งประเทศไทย “จอมคริ่งเป๊ะ” การนำเอาดนตรีมาสร้างเป็นพลังการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมดนตรีของลัวะ มีกระบวนการที่ดี ใช้ได้จริงในชุมชน เริ่มตั้งแต่การ “สร้างพลัง” โดยการสร้างความเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองที่มีอยู่ เพื่อมุ่งหวังให้ผู้ฟังเกิดความตระหนักในวัฒนธรรมของตน โดยสื่อผ่านบทเพลงจ่ายปลั่ง จากนั้นนำพลังที่ได้มาสู่ “การสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม” โดยการหล่อหลอมคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการแสดงร่วมกันในวงดนตรีแห่งประเทศไทย “จอมคริ่งเป๊ะ”

คำสำคัญ:

(๑) เชียงราย (๒) ดนตรีชาติพันธุ์ (๓) ลัวะ (๔) วัฒนธรรม (๕) สร้างสรรค์

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งที่น่ามาเรียบเรียงจากงานวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ จิตสำนึกรักษ์ และกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย” ได้รับทุนสนับสนุน จาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙

Lua Ethnic Creative Cultural Music Power in Thailand

Assistant Professor Ong-art Inthaniwet

Abstract

Lua is an indigenous ethnic group in Chiang Rai that has lived and developed their traditional way of life for hundreds of years. Under several changes, many beautiful aspects of their culture have disappeared. This study aimed to investigate the musical wisdom of the Lua ethnic group and the musical roles in creating cultural power. Ethnological approaches were used for this study. The data was collected from Lua participants in Lua communities in Chiang Rai. The study also allowed the communities to express their opinions. The findings revealed that Lua musical performances were initiated during auspicious occasions and festivals. There were five types of musical instruments played in those musical performances including; 1) Sor; 2) Sating; 3) Khrueng; 4) Chai and; 5) Bong. The musical roles empowering cultural music power included two perspectives; 1) the promotion of better understanding of Lua people through the "Jaiplang" Lua performative narration and; 2) the "PraKhom Jom Khrung Pae" procession. Importantly, the cultural music power was used in local communities to empower the people to sustain and appreciate their unique cultural identities. The findings further showed that the creative power acquired from the music attracted people in the communities to take a vibrant role in "cultural creativity" in Lua cultural events, especially in the "PraKhom Jom Khrung Pae" procession.

Keywords:

(1) Chiang Rai (2) Ethnic Musical Instruments (3) Lua (4) Culture (5) Cultural Creativity

บทนำ

ลัวะ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ตระกูลออสโตรเอเชียติก สาขามอญ-เขมร (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, ๒๕๔๗) ที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมในพื้นที่ดินแดน ล้านนา มาอย่างยาวนาน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเก่าแก่มากในพื้นที่ มีข้อมูลปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาวเหนือมาตั้งแต่อดีต และมีเครือข่ายติดกระจัดกระจายออกไปยังพื้นที่ต่าง ๆ หลากหลายพื้นที่ซึ่งปัจจุบันนั้นกลมกลืนเข้ากับชาติพันธุ์อื่น ๆ ไปพอสมควร (ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ และคณะ, ๒๕๕๕) จากบันทึกของ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ (๒๕๕๗, น. ๒๔๐-๒๔๑) กล่าวว่า ชาวลัวะ หรือ ละว้า หรือล่าว้า เป็นเจ้าของถิ่นเดิม บริเวณภาคเหนือของประเทศไทย และเชียงตุง ก่อนที่ชาวไทยจะอพยพจากประเทศจีนแผ่นดิน น่านเจ้าลงมาสู่แผ่นดินสุวรรณภูมินี้ ปรากฏหลักฐานอยู่ในตำนานเมืองหลายฉบับ เช่น ตำนานจามเทวี ตำนานชินกาลมาลินี ตำนานมูลศาสนา เป็นต้น ด้วยความที่มีการปรากฏตัวของกลุ่มคนลัวะ ในประวัติศาสตร์อันยาวนานนี้ จึงทำให้คนลัวะมีความเกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์อื่น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังเช่น การศึกษาเรื่องดนตรี ดังปรากฏในบันทึกของ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ (๒๕๕๗, น. ๒๕๘-๒๕๙) กล่าวว่า เครื่องดนตรีดั้งเดิมของลัวะ คือ เปียะ รูปร่างใกล้เคียงไปทางขลุ่ย มีกะลามะพร้าวแต่หัวเป็นโลหะหล่อด้วย ทองเหลืองเป็นรูปพญาช้างกางหูขมวดวง หรือเป็น รูปสิงห์ เป็ด นกเค้าแมว ฯลฯ สายใช้เส้นทองเหลือง มีสองสายหรือสี่สายใช้ตีคดไม่ใช้สีไปมา เล่นเวลา เดินทางไปหาหญิงสาวเวลาค่ำคืน พร้อมกับร้องเพลง ลัวะ เมื่อหญิงสาวได้ยินเสียงเปียะก็จะลุกขึ้นไปนั่ง สนทนาด้วยที่ตรงระเบียงบ้าน บิดามารดาไม่หึงหวง เครื่องดนตรีอื่น มีซิง หรือพิณ ปี่ทำด้วยไม้อย่างขลุ่ย ทางเหนือแต่เสียงไปคนละอย่าง กลองยาวมีไว้ ประจำวัด รวมทั้งฆ้องทำฆ้องสี่ ฉาบฉิ่ง ใช้ตีประโคม เวลาในงานบุญทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น

ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า มีการตั้งถิ่นฐาน และดำเนินชีวิตตามแบบวัฒนธรรมของลัวะ อย่างเข้มแข็งมาเป็นเวลานานแล้ว ในอำเภอเวียงป่าเป้า ได้แก่ บ้านห้วยน้ำริน หมู่ ๗ บ้านห้วยน้ำ ชุ่น หมู่ ๑ หมู่ ๑๕ หมู่ ๑๘ อำเภอแม่จัน บ้านป่าตึง สันติสุข หมู่ ๑๕ หมู่ ๑๙ และบ้านแม่ปูล่าง ในอำเภอพาน ได้แก่ บ้านห้วยก้างปลา บ้านปางก่อทราย ตำบลป่าหุ่ง เป็นต้น โดยในที่นี้บ้านแม่ปูล่าง อำเภอเวียงป่าเป้า ถือเป็นหมู่บ้านศูนย์รวมศิลป-วัฒนธรรมของลัวะในจังหวัดเชียงรายได้อย่างชัดเจน หมู่บ้านหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันศิลปะการแสดงของลัวะ ที่โดดเด่น นำออกแสดงต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง คือ วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

วัฒนธรรมดนตรีของลัวะ แม้มองผิวเผิน จะเห็นว่ารูปแบบการสร้างสรรค์เครื่องดนตรี ตลอดจนบทบาทการนำมาใช้มีความคล้ายคลึงกัน กับกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มทั่วไป เช่น กลุ่มไตยวน ไตเขิน ไตใหญ่ และบิซู โดยบทบาทของดนตรีมีทั้งการบรรเลงล้วน บรรเลงประกอบการ ขับร้องเพลงภาษาลัวะ และบรรเลงประกอบการ แสดงทางวัฒนธรรม โดยดนตรีเหล่านี้จะใช้เฉพาะ ในกิจกรรม ประเพณี งานรื่นเริง หรือมีวัตถุประสงค์ เพื่อความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย จากการทำงาน ในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ในปัจจุบันการให้ความสนใจจาก หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน การลงพื้นที่ศึกษา ทำงานของนักวิจัยจากหลายสำนักในหลายแง่มุม ของการศึกษา ส่งผลต่อแรงผลักดันการปรับตัว ของคนในชุมชน การเล็งเห็นการพัฒนาจากชุมชน ชนบท เป็นชุมชนที่มีความเจริญคนในชุมชน มีบทบาทในการร่วมสร้างสรรค์ทางเศรษฐกิจ การค้าขาย การได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงการพัฒนา ชุมชนให้เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง โดยดึงทุน ทางวัฒนธรรมมาเป็นพลังแห่งการสร้างสรรค์ให้เกิด ขึ้นในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ เป็นหนึ่งในกลไก การสร้างสรรค์พลังทางวัฒนธรรมดนตรีที่เกิดขึ้น ในชุมชนแม่ปูล่าง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัด เชียงราย ด้วยการนำทุนทางวัฒนธรรมที่มี กอปรการ ร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชนทำให้เกิดความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความ รู้สึกหวงแหนวัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมแบบดั้งเดิม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ที่สั่งสมมาในอดีต การร่วมแรงร่วมใจสิ่งนี้เป็น ประเด็นน่าสนใจต่อการศึกษาด้านความรู้ภูมิปัญญา ด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ และการศึกษาถึง บทบาทของดนตรีที่แสดงออกถึงพลังการสร้างสรรค์ ทางวัฒนธรรมดนตรีที่ปรากฏในพื้นที่ อันจะส่งผล ให้เป็นตัวอย่าง และแนวทางที่จะสร้างความ เหนียวแน่นของคนในชุมชนให้เกิดขึ้นโดยนำทุนทาง วัฒนธรรมมาปรับใช้ให้เป็นพลังการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ และก่อให้เกิด คุณประโยชน์ต่อสังคมกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อื่น ๆ และต่อสังคมโดยรวมของชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ
๒. เพื่อศึกษาบทบาทของดนตรีที่แสดงออก ถึงพลังการสร้างสรรค์วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่ม ชาติพันธุ์ลัวะ

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล องค์ความรู้ด้านดนตรีโดยใช้แนวคิดด้านดนตรี ชาติพันธุ์ (Ethnomusicology) และมีกระบวนการ มีส่วนร่วมของชุมชนโดยการจัดการเสวนาในชุมชน เพื่อรวมแสดงความคิดเห็น และรับรู้ข้อมูลร่วมกัน และจัดโครงการสืบทอดให้กับเยาวชนในชุมชนได้

เรียนรู้ แลกเปลี่ยนทักษะการบรรเลงกับปราชญ์ ชุมชน ในรูปแบบโครงการร่วมกับเยาวชนชาติพันธุ์ อื่น ๆ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่ พุดคุยกับแกนนำของแต่ละชาติพันธุ์เบื้องต้น
๒. จัดประชุมแกนนำ เพื่อสร้างความเข้าใจ ในการดำเนินโครงการร่วมกัน
๓. ลงพื้นที่สร้างความเข้าใจ และสร้าง คณะทำงานชุมชน โดยมีแกนนำพื้นที่ร่วมดำเนินการ ด้วย
๔. เตรียมทีมงานในพื้นที่ ที่เป็นผู้นำชุมชน และกลุ่มผู้นำเยาวชน
๕. ดำเนินการเก็บข้อมูลองค์ความรู้ ภูมิปัญญาด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์
๖. จัดเวทีเสวนาแต่ละชุมชน ให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการสังเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้
๗. บันทึก จัดเก็บองค์ความรู้ ในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น ซีดี วิดีทัศน์ ภาพประกอบ
๘. สรุป อภิปรายผลโครงการ และคืนข้อมูล ให้กับชุมชน
๙. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ และเอกสาร เผยแพร่

ผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่ศึกษา พบข้อมูลที่สอดคล้อง กับกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ โดยนำเสนอตาม วัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. องค์ความรู้ ภูมิปัญญาด้านดนตรี ของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

ดนตรีของลัวะ มีบทบาทการนำมาใช้ เฉพาะในงานมงคล งานรื่นเริง งานเฉลิมฉลองเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ในงานอวมงคล เนื่องจากคนลัวะ เชื่อว่าดนตรีเป็นเสียงแห่งความสุข ดังนั้นหากมี การนำดนตรีเข้ามาในงานมงคล งานรื่นเริง จะช่วยให้งานนั้นมีความสุขมากยิ่งขึ้นไป ลัวะมี

วงเครื่องดนตรีและการขับร้องของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑) การจัดประเภท และลักษณะเฉพาะทางดนตรี

ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะสามารถจัดแบ่งประเภทตามลักษณะของเครื่องดนตรีประเภทของดนตรีที่นำไปใช้ เช่นการนำเครื่องดนตรีมาใช้บรรเลงล้วน หรือบรรเลงประกอบการขับร้องเพลงภาษาลัวะ ก็ได้ที่เรียกว่า การขับร้อง “จ่ายปลั่ง” ได้โดยบทบาทของดนตรีที่ปรากฏนี้ พบว่า มีใช้เฉพาะในงานรื่นเริง สนุกสนานกันภายในครอบครัวไม่ถึงกับเสียงดังจนเกินไป เปรียบเทียบลักษณะเดียวกันกับดนตรีแชมเบอร์ มิวสิค (Chamber Music) ในวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก ดนตรีลัวะมีเครื่องดนตรีประจำกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ จำนวน ๕ ชนิด เรียกชื่อเครื่องดนตรีตามภาษาลัวะ ได้แก่ เซาะ (สะล้อ) สะติง (ซึง) ครึง (กลอง) ไซ้ (ฉาบ) และ ปง (โหม่ง)

ภาพที่ ๑ คณะนักดนตรี และนักแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

๑.๒) ลักษณะทางกายภาพ ระบบเสียง และวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรี

๑.๒.๑) เซาะ เครื่องดนตรีตระกูลเครื่องสาย (Chordophone) ประเภทเครื่องสี เพื่อให้เกิดเสียงโดยการใช้ไม้สี (Bow) สภาพโดยทั่วไปของเซาะ มีลักษณะทางกายภาพ และรายละเอียดของเครื่องดนตรีเช่นเดียวกันกับสะล้อที่ใช้ในวัฒนธรรมไทยวน นั่นเอง ขนาดของเซาะที่วัดได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ส่วนกะโหลก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๑ เซนติเมตร หนา ๘ เซนติเมตร ส่วนทันทวน กว้าง ๒ เซนติเมตร ยาว ๗๐ เซนติเมตร

ภาพที่ ๒ นักดนตรีลัวะ กำลังบรรเลงเซาะ

ระบบเสียง

การตั้งเสียงเซาะ ใช้ระบบการตั้งเสียงเช่นเดียวกันกับสะล้อเล็กของไทยวน คือตั้งแบบลูกสี่ แต่เทียบให้เท่ากับเสียงสะติง เป็นหลัก ซึ่งในที่นี้เซาะจึงตั้งเสียงได้เท่ากับ ที-มี เขียนเป็นโน้ตสากล ดังนี้

ภาพที่ ๓ นักดนตรีกำลังบรรเลงสะติง

วิธีการบรรเลง

การบรรเลงเซาะ มีลักษณะเช่นเดียวกับการสีสล้อของไถยวน กล่าวคือ ใช้ข้อมนิ้วมือซ้ายประคองไว้ที่คันทวนของเซาะ ใช้นิ้วมือกดที่สายเพื่อเปลี่ยนระดับเสียง ส่วน มือขวา ใช้จับคันสี โดยหงายมือขึ้น วางปลายคันสีไว้บนข้อมนิ้วระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ ประคองให้อยู่มือไม่หล่น สีเข้า-ออก ที่สาย

๑.๒.๒) สะติง เป็นเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องสาย (Chordophone) ประเภทดีด (Picked) เพื่อให้เกิดเสียง สะติงของลัวะมีลักษณะทางกายภาพ และลักษณะการบรรเลง เช่นเดียวกัน

กับซึ่งขนาดเล็กในวัฒนธรรมไถยวน ขนาดของสะติงที่วัดได้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ส่วนตัวเครื่องกว้าง ๒๕ เซนติเมตร หนา ๕ เซนติเมตร ส่วนคอจรดหัวเครื่อง หน้ากว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๒๖ เซนติเมตร

ระบบเสียง

ระบบเสียงของสะติงใช้ระบบการตั้งเสียงแบบลูกสี่ เช่นเดียวกับซึ่งเล็กของไถยวน เป็นแบบ ที-มี โดยสายทุ้มหรือสายบนเป็นเสียง ที่สายเอกหรือสายล่างเป็นเสียง มี โดยเขียนเป็นโน้ตสากล ดังนี้

สายนบน

สายนล่าง

สายเปิด ลูกนับ1 ลูกนับ2 ลูกนับ3 ลูกนับ4

วิธีการบรรเลง

ใช้สะพายสายสะพานของเครื่องบนบ่าข้างใดข้างหนึ่ง มีไม้ตีต ด้วยมือขวา มือซ้ายทำหน้าที่กดโน้ตลงบนคอกเครื่องตามเสียงและจังหวะของเพลง

๑.๒.๓) คริ่ง ของลัวะ หรือกลองชิงหม่อง ในวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ เป็นเครื่องดนตรีที่เข้ามามีอิทธิพลในดนตรีของลัวะเช่นกัน “คริ่ง” จัดอยู่ในเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องหนัง (Membranophone) มีบทบาทการนำมาใช้ประกอบในขบวนแห่ในงานประเพณีประจำปีของลัวะ โดยมากเป็นงานมงคล หรืองานเฉลิมฉลอง ปัจจุบันได้ฝึกให้เยาวชนนำมาแสดงโดยถือเป็นการแสดงทางวัฒนธรรมของลัวะกิจกรรมหนึ่ง คริ่งมีลักษณะทางกายภาพ เป็นกลองทรงรูปถ้วยหรือทรงกลองยาว มีเส้นผ่าศูนย์กลางของหน้าเครื่อง ๒๗ เซนติเมตร สูง ๗๘ เซนติเมตร ก้นกลองมีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๕ เซนติเมตร บริเวณหน้ากลองมีการติดจำ หรือข้าวแป้ง เพื่อให้เสียงมีคุณภาพดังที่ต้องการ

ภาพที่ ๔ เครื่องดนตรี คริ่ง ของลัวะ

ระบบเสียง

คริ่ง มีเสียงเดียว โดยคาดคะเนเสียงที่ต้องการ จากความตึงของหน้ากลอง

วิธีการบรรเลง

สะพายสายสะพานเครื่องไว้ที่บ่าข้างใดข้างหนึ่ง ตีด้วยฝ่ามือ

๑.๒.๔) ใช้ ของลัวะ มีลักษณะทางกายภาพ ระบบเสียง และวิธีการบรรเลงเช่นเดียวกันกับฉาบขนาด ๑๐ นิ้ว ในวัฒนธรรมดนตรีในล้านนา

๑.๒.๕) ปง ของลัวะ หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า โหม่ง มีลักษณะทางกายภาพ ระบบเสียง และวิธีการบรรเลงเช่นเดียวกันกับโหม่งขนาด ๘ นิ้ว ในวัฒนธรรมดนตรีในล้านนา

๒. บทบาทของดนตรีที่แสดงออกถึงพลังการสร้างสรรค์วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

จากการเก็บข้อมูลด้านองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่ปรากฏในพื้นที่ ทำให้ทราบและเกิดความเข้าใจถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของภูมิปัญญาด้านดนตรีของลัวะ ที่ถูกนำออกมาใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือของคนในชุมชนเอง และคนลัวะที่อาศัยอยู่นอกชุมชน ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากสายสัมพันธ์ทางครอบครัวของคนลัวะ ที่แม้ว่าจะอยู่พื้นที่ใด แต่ยังคงนับถือกันเป็นครอบครัวของกันและกันอยู่เสมอ

บทบาทของดนตรีที่แสดงออกถึงพลังการสร้างสรรค์วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะที่แสดงออกมา มี ๒ ลักษณะคือ ๑) การเสริมสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองผ่านบทเพลงขับร้อง จำยปลั่ง และ ๒) การแสดงทางวัฒนธรรมของวงดนตรีแต่ละระโคม “จ๋อมคริ่งเป๊ะ” โดยมีรายละเอียดของแต่ละลักษณะ ดังนี้

ภาพที่ ๕ จำยปลั่ง (ชายมีผ้าโพกศีรษะ และคนดีดสะติง) โดยมีเยาวชนและคนในชุมชนร่วมฟัง

๒.๑) เพลงขับร้อง “จำยปลั่ง”

จำยปลั่ง หรือเพลงอื้อจำยปลั่ง เป็นชื่อเรียกการขับร้องเพลงภาษาลัวะประกอบการบรรเลงสะติง หรือเขาะของคนลัวะ บทเพลงมีลักษณะเป็นทำนองที่บรรเลงวนซ้ำไปได้เรื่อย ตามการดำเนินเรื่อง เช่นเดียวกับเพลงร้องพื้นบ้านในหลายกลุ่มชาติพันธุ์ มีเนื้อหาทั้งการเกี่ยวพาราสี การบรรยายหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต การอบรมสั่งสอน เยาวชนในชุมชนให้ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เป็นต้น

การขับร้องเพลงจำยปลั่งจะต้องมี

เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบ ทั้งนี้หากเป็นลักษณะการขับร้องโดยไม่มีเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบ จะเรียกว่า “จ๋อย” โดยทำนองจะมีความคล้ายคลึงกันกับจำยปลั่ง

ทำนองเพลง “จำยปลั่ง”

จำยปลั่ง เป็นทำนองเพลงพื้นบ้านของลัวะ ประเภทบรรเลงประกอบร้อง หรือบรรเลงเดี่ยว ทำนองหลัก ๑ ท่อน บรรเลงวนซ้ำไปเรื่อย ๆ ให้นักร้องได้ดำเนินเรื่อง ซึ่งทำนองร้องจะเป็นทำนองเดียวกันกับทำนองการบรรเลงสะติงนี้ ทั้งนี้ทำนองหลักที่มีเฉพาะเครื่องดนตรีจะมีลักษณะทำนอง ดังนี้

ทำนอง “จำยปลั่ง”

กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ อ.แม่สรวง จ.เชียงราย

สะติง โคธ นายสามซ้อ มุ่มมั้น

ถอลโน้นคนศรี โดย องอาจ อินทนิเวศ

ทำนองข้างต้นเป็นทำนองหลัก เรียก
ทำนองจ่ายปลั่ง ทำนองนี้เมื่อนำมาบรรเลงประกอบ
การขับร้องเพลงภาษาลัวะ เรียกว่า “จ่ายปลั่ง”
เช่นเดียวกัน ทำนองหลักคล้ายกับทำนองจ่ายปลั่ง

แบบบรรเลงข้างต้น แต่เพิ่มลีลาการดันทำนอง
ช่วงระหว่างรอเนื้อร้องของแต่ละประโยคขึ้นมา
การบรรเลงแต่ละครั้งทำนองการขับร้อง

“ถ้าจะปลั่ง จันทิอง ปะกอบตะตึง”

กลุ่มบริษัทนิวส์วิธ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย

จัดที่ 04 โดย นายแสงคำ สามะทอง
 เสด็จ โดย นายสามเฑียร มุ่มมื่น
 ออกไปบนถนน โดย กองทาง สิบหกปีเศษ

จันทน์
 ๘๐

๕
 คำ หัน นั้น ขอ เหน ไถน หอมน เปื้อน

๑๐
 ทา ที่ ไร่ ไร่ น้อย... ขอ เหน วัน นาน แด่ ข้า ที่ หน้า เหน จน

๑๔
 นาน หัน นี้ ไร่ นาน นี้ ข้า... หัน ไร่ นาน ข้า วัน นี้ ที่ ไร่ นาน

๑๙
 ข้า... หัน ที่ หัน เหน นี้ อาน, งาน นาน ฮาน

๒๓
 นาน เหน คำ ฮาน ฮาน นาน นาน ฮาน ฮาน ฮาน ฮาน

ภาพที่ ๖ วงเครื่องกำลังบรเลง โดยมีเยาวชนร่ายรำอยู่ภายนอกวง

๒.๒) วงดนตรีแห่ประโคม “จ๋อมเครื่องเป๊ะ”
วง “จ๋อมเครื่องเป๊ะ” หรือเรียกสั้น ๆ ว่า
วง “เครื่อง” เป็นชื่อเรียกวงดนตรีของลัวะ ที่มี
เครื่องดนตรีประกอบด้วยเครื่อง (กลองซึ่งหม่อง) ปง
(โหม่ง) และไซ้ (ฉาบ) เป็นวงดนตรีที่ใช้ในการแห่
ประโคม หรือประกอบการฟ้อนรำ การแสดงทาง
วัฒนธรรมของลัวะ คำว่า จ๋อม หมายถึง วง หรือ
รวมกัน เครื่อง หมายถึง กลอง และเป๊ะ หมายถึง
ทุก ๆ คน ดังนั้น จ๋อมเครื่องเป๊ะ จึงมีความหมายถึง

วงดนตรีที่มีกลอง โหม่ง ฉาบ บรเลงร่วมกันให้กับ
คนในชุมชนฟ้อนรำ หรือแห่ เรียกสั้นว่า “เครื่อง”
ก็ได้

จังหวัดบรเลง วงดนตรีแห่ประโคม
“จ๋อมเครื่องเป๊ะ”

จังหวัดบรเลงของวง จ๋อมเครื่องเป๊ะ จะใช้
บรเลงเพื่อประกอบการฟ้อนรำ หรือแห่เท่านั้น
จังหวัดจะดำเนินวนลักษณะนี้ไปเรื่อย ๆ โดยจะมี
ลูกเล่นใส่ลงไปได้ตามแต่ทักษะของนักดนตรี

จังหวัดบรเลงวง “จ๋อมเครื่องเป๊ะ”

ทำนองพื้นบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย

วงดนตรีเยาวชนลัวะ บ้านแม่ป๋นล่าง อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย

ถอดโน้ตดนตรี โดย งามอาจ อินทนิเวศ

♩ = 80

เครื่อง

ปง

ไซ้

ภาพที่ ๗ ขณะบันทึกเสียง หญิงชาวลัวะร้องไห้ เพราะซาบซึ่งโนบเพลง เมื่อได้ฟังจ่ายปลั่ง

ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ มีบทบาทสำคัญในงานประเพณีรื่นเริง และงานมงคลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน แม้ว่าจะไม่ค่อยปรากฏความแตกต่างของเครื่องดนตรีจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ มากนัก โดยเฉพาะกลุ่มไตยวน แต่ลัวะมีลักษณะดนตรีที่สำคัญ ที่ยังคงสืบสานกันอยู่ถึงปัจจุบันนี้คือเพลงร้องที่เป็นภาษาลัวะ หรือที่เรียกว่า “จ่ายปลั่ง” ซึ่งเพลงจ่ายปลั่งนี้สามารถบ่งบอกแหล่งที่มาของคนผู้นั้นได้ โดยแสดงออกผ่านสำเนียงการขับร้องที่แบ่งออกเป็น สำเนียงสิบสองปันนา และสำเนียงลุ่มน้ำโขง คนลัวะเมื่อได้ยินเพลงเหล่านี้จะเกิดความเข้าใจและซาบซึ่งถึงวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างลึกซึ้ง จึงสามารถกล่าวได้ว่า จ่ายปลั่ง เป็นบทเพลงร้องของคนลัวะที่สามารถสะท้อนวิถีชีวิตของคนลัวะได้อย่างชัดเจน ผ่านการบอกเล่าเรื่องราวในอดีต การเดินทางอันแสนไกล การหาเลี้ยงครอบครัว และความอดทนต่อความลำบากที่ผ่านมาในอดีตได้อย่างชัดเจน

แม้ว่าการขับร้องเพลงจ่ายปลั่ง ไม่ค่อยพบว่าการปฏิบัติในพื้นที่อื่น ๆ เท่าไรนัก แต่ปัจจุบันมีการฟื้นฟูทางวัฒนธรรมของลัวะอย่างต่อเนื่อง โดยนักดนตรี และคนในชุมชนที่ร่วมมือกันอนุรักษ์

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมลัวะให้ยั่งยืน ส่งผลให้ปัจจุบันการขับร้องเพลงจ่ายปลั่ง ยังคงมีการขับร้องกันอย่างมีความสุขในชุมชน และได้พัฒนาขึ้นไปโดยให้เยาวชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในความคิดสร้างสรรค์ทางการแสดงกับบทเพลงที่มีอยู่ ดังจะเห็นได้จากการแสดงทางวัฒนธรรมของชุมชนลัวะที่นำเสนอต่อสาธารณชนในงานเทศกาลประจำปีอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะได้กระจายกระจายอาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่าง ๆ โดยทั่วไปของจังหวัดเชียงราย แต่ทั้งนี้ก็มีหมู่บ้านที่เป็นชุมชนหลักของลัวะ โดยถือเป็นจุดสำคัญในการศึกษาทางวัฒนธรรมลัวะ คือบ้านแม่ปูล่าง หมู่ ๙ ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า มีประชากรลัวะอาศัยอยู่ประมาณ ๑๗๐-๑๘๐ หลังคาเรือน

นอกจากนี้ยังมีหมู่บ้านของชาติพันธุ์ลัวะที่ตั้งถิ่นฐานอาศัยยังที่ต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย เช่น ในเขตอำเภอแม่สาย ได้แก่ บ้านห้วยน้ำริน หมู่ ๗ บ้านห้วยน้ำซุ่น หมู่ ๑ หมู่ ๑๕ หมู่ ๑๘ อำเภอแม่จัน บ้านป่าตึง สันติสุข หมู่ ๑๔ หมู่ ๑๕ บ้านห้วยก้างปลา อำเภอพาน บ้านปางก่อทราย ตำบลป่าหุง เป็นต้น

ภาพที่ ๘ แผนที่ชุมชนลัวะ บ้านแม่ป๋นล่าง หมู่ ๙

ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ที่มา: <http://www.chiangraifocus.com/2010/aumpher.php?aid=6>

สรุปผลการวิจัย

องค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะมีการสืบสานและนำมาใช้ประโยชน์ในสังคมวัฒนธรรมในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง โดยคนลัวะเชื่อว่าดนตรีเป็นเสียงแห่งความสุข ดังนั้นบทบาทของดนตรีลัวะจึงปรากฏการนำมาใช้เฉพาะในงานมงคล งานรื่นเริง งานเฉลิมฉลองเท่านั้น โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ สามารถจัดแบ่งประเภทตามลักษณะของเครื่องดนตรี ประเภทของดนตรีที่นำไปใช้ เช่น การนำเครื่องดนตรีมาใช้บรรเลงล้วน หรือบรรเลงประกอบการขับร้องเพลงภาษาลัวะ ก็ได้ที่เรียกว่า การขับร้อง “จ่ายปลั่ง” ได้ โดยมี

เครื่องดนตรีประจำกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ จำนวน ๕ ชนิด เรียกชื่อเครื่องดนตรีตามภาษาลัวะ ได้แก่ (๑) เซาะ เครื่องดนตรีตระกูลเครื่องสาย (Chordophone) ประเภทเครื่องสีเพื่อให้เกิดเสียงโดยการใช้ไม้สี (Bow) มีลักษณะทางกายภาพ และรายละเอียดของเครื่องดนตรีเช่นเดียวกันกับสะล้อที่ใช้ในวัฒนธรรมไตยวน ใช้ระบบการตั้งเสียงเช่นเดียวกันกับสะล้อเล็กของไตยวน คือตั้งแบบลูกสี่ (๒) สะติง เป็นเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องสาย (Chordophone) ประเภทดีด (Picked) เพื่อให้เกิดเสียง สะติงของลัวะมีลักษณะทางกายภาพ และลักษณะการบรรเลง เช่นเดียวกันกับซิงขนาดเล็กในวัฒนธรรมไตยวน ระบบเสียงของสะติงใช้ระบบการตั้งเสียงแบบลูกสี่ เช่นเดียวกับซิงเล็กของไตยวน เป็นแบบ ที-มี (๓) ครึ่ง เครื่องดนตรีตระกูลเครื่องหนัง (Membranophone) มีบทบาทการนำมาใช้ประกอบในขบวนแห่ในงานประเพณีประจำปีของลัวะ โดยมากเป็นงานมงคลหรืองานเฉลิมฉลอง ครึ่งของลัวะมีลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีเช่นเดียวกันกับกลองจิ้งหมี ในวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ (๔) ใช้ เครื่องดนตรีของลัวะ มีลักษณะทางกายภาพ ระบบเสียง และวิธีการบรรเลงเช่นเดียวกันกับฉาบขนาด ๑๐ นิ้ว และ (๕) ปง เครื่องดนตรีของลัวะ หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า โหม่ง มีลักษณะทางกายภาพ ระบบเสียง และวิธีการบรรเลงเช่นเดียวกันกับโหม่งขนาด ๘ นิ้ว

บทบาทของดนตรีที่แสดงออกถึงพลังการสร้างสรรควัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะพบว่า ภูมิปัญญาด้านดนตรีของลัวะ ที่ถูกนำออกมาใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือของคนในชุมชนเอง และคนลัวะที่อาศัยอยู่นอกชุมชน ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยบทบาทของดนตรีที่แสดงออกถึงพลังการสร้างสรรควัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะที่แสดงออกมา มี ๒ ลักษณะคือ (๑)

การเสริมสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเอง ผ่านบทเพลงขับร้อง จำปาลัง หรือเพลงอ้อจำปาลัง เป็นชื่อเรียกการขับร้องเพลงภาษาลัวะประกอบการ บรรเลงสะติง หรือเซาะของคนลัวะ บทเพลงมี ลักษณะเป็นทำนองที่บรรเลงวนซ้ำไปได้เรื่อย ตามการตื้นเนื้อร้อง เช่นเดียวกับเพลงร้องพื้นบ้าน ในหลายกลุ่มชาติพันธุ์ มีเนื้อหาทั้งการเกี่ยวพาราสี การบรรยายหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต การอบรมสั่งสอนเยาวชนในชุมชนให้ประพฤติปฏิบัติ ตนให้เป็นคนดี เป็นต้น ทำนองเพลงจำปาลัง เป็นทำนองเพลงพื้นบ้านของลัวะ มีทำนองหลัก ๑ ท่อน บรรเลงวนซ้ำไปเรื่อย ๆ ให้นักร้องได้ตื้น เนื้อร้อง ซึ่งทำนองร้องจะเป็นทำนองเดียวกัน กับทำนองการบรรเลงสะติง และ (๒) การแสดงทาง วัฒนธรรมของวงดนตรีแห่งประโคน “จ๋อมครึ่งเป๊ะ” หรือเรียกว่า วง “ครึ่ง” เป็นชื่อเรียกวงดนตรีของลัวะ ที่มีเครื่องดนตรีประกอบด้วยครึ่ง (กลองซิ่งหม่อง) ปัง (โหม่ง) และไซ้ (ฉาบ) เป็นวงดนตรีที่ใช้ในการ แห่งประโคน หรือประกอบการฟ้อนรำ การแสดง ทางวัฒนธรรมของลัวะ

ปัจจุบันชุมชนมีการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของ ลัวะอย่างต่อเนื่อง โดยชุมชนที่ร่วมมือกันอนุรักษ์ ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมลัวะให้ยั่งยืน ส่งผลให้ ปัจจุบันการขับร้องเพลงจำปาลัง ยังคงมีการขับร้อง กันอย่างมีความสุขในชุมชน และได้พัฒนาขึ้นไปโดย ให้เยาวชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในความคิด สร้างสรรค์ทางการแสดงกับบทเพลงที่มีอยู่ของกลุ่ม ชาติพันธุ์ เพื่อมิให้เสียงเพลงของลัวะมิได้สูญหายไป จากวัฒนธรรมของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาข้อมูลด้านองค์ความรู้ภูมิปัญญา ด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะครั้งนี้ เป็นการศึกษา ข้อมูลในพื้นที่หลักเพียงพื้นที่เดียว คือ จังหวัด เชียงราย ดังนั้นการได้มาของจำนวนบทเพลงอาจมี

ข้อจำกัดอยู่บ้าง อย่างไรก็ตามพื้นที่ที่ลงศึกษา ถือเป็นหมู่บ้านศูนย์รวมของคนลัวะจากหลาย ๆ หมู่บ้านในจังหวัดเชียงราย ดังนั้นข้อมูลที่ได้มา จึงมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือเผยแพร่ในวงวิชาการได้ การศึกษาดนตรีของ กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ ในครั้งนี้มีข้อแตกต่างกับการศึกษา ของ ธรรมเนียม จิตตริบุตร (๒๕๕๕) ที่พบการใช้ เครื่องดนตรี “ปี่” และ “เประห์” ในการประกอบ พิธีกรรมซึ่งเป็นการศึกษาในมุมมองดนตรี ในวัฒนธรรม แต่ในมุมมองของการศึกษาคครั้งนี้ มีรูปแบบที่ต่างออกไปโดยพบว่ากลุ่มลัวะในพื้นที่ ศึกษามีการนำเอาดนตรีมาใช้ในรูปแบบของการมี ส่วนร่วมของคนในชุมชนให้ออกมารักษา และ สร้างสรรค์เป็นการแสดงทางวัฒนธรรมในรูปแบบ งานรื่นเริง หรือการบอกเล่าเรื่องราวมากกว่าการนำ ไปใช้ในพิธีกรรม นอกจากนี้มีข้อสังเกตถึง ปรัชญาการทางสังคมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นภายใน ชุมชน กล่าวคือ การนำเอาดนตรีมาสร้างเป็นพลัง การสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม โดยการเริ่มตั้งแต่ กระบวนการ “สร้างพลัง” เป็นกระบวนการสร้าง ความเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ที่มีอยู่ โดยการสอดแทรกเนื้อหา เรื่องราว วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของบรรพบุรุษลัวะ โดยมุ่งหวัง ให้ผู้ฟัง (คนลัวะ) เกิดความตระหนักในวัฒนธรรมของ ตนเอง ผ่านบทเพลงขับขาน “จำปาลัง” ซึ่งแต่ง โดยนักดนตรีที่เป็นปราชญ์ในท้องถิ่น ในส่วนนี้ผู้วิจัย ได้รับรู้ถึงความเข้าใจในวัฒนธรรม และการทวงแทน วัฒนธรรมของตนเองอย่างชัดเจนของคนลัวะ ในการลงพื้นที่ (ดูภาพที่ ๗ ประกอบ) กระบวนการ ต่อมา คือ การนำพลังที่ได้มาสู่ “การสร้างสรรค ทางวัฒนธรรม” โดยการใช้ดนตรี และศิลปะการ แสดงเป็นสื่อ เพื่อหล่อหลอมผู้คนในสังคมชุมชน เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในลักษณะการแสดง วงดนตรีแห่งประโคน “จ๋อมครึ่งเป๊ะ” ที่มีทั้งคน ๓ วัย ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้ใหญ่วัยทำงาน และเยาวชน

ให้ความร่วมแรงร่วมใจต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรม ส่วนนี้ขึ้น เพื่อเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนลัวะในชุมชน ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ขวดี โกศล (๒๕๖๑, น. ๖๔-๗๓) กล่าวว่า การรวมตัวกันของกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นพลังที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของรัฐในทางเศรษฐกิจ และการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม ทั้งยังก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน จึงกล่าวได้ว่าเป็น “พลังสร้างสรรค์มิติทางวัฒนธรรม” ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้พลังแห่งการสร้างสรรค์มิติทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ ที่ดำเนินการอยู่นี้เป็นกระบวนการที่ดำเนินแนวทางมาเช่นเดียวกันกับการศึกษาของ นันทนิษฐ์ สมคิด (๒๕๖๒, น. ๓๑๘-๓๓๓) ได้ข้อมูลว่ากระบวนการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์นั้น ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ การเสริมสร้างจิตอาสา มีการเคารพความคิดเห็นร่วมกัน มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่สร้างจิตสำนึกให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน กระบวนการเหล่านี้เมื่อหล่อหลอมกันอย่าง มีประสิทธิภาพแล้วจะเป็นพลังการสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีความสามัคคี ประองตองต่อกัน และขยายผลไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ต่อไปอย่างมั่นคง

ข้อเสนอแนะ

๑. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ควรนำองค์ความรู้ด้านดนตรีลัวะเผยแพร่ เสวนาต่อยอด และทำความเข้าใจร่วมกันในวงกว้าง และการบันทึกบทเพลงในรูปของระบบโน้ตสากลนั้น สามารถนำไปพัฒนาสู่การประพันธ์เพลงในรูปแบบต่าง ๆ ได้ แต่ควรศึกษาการใช้บันไดเสียงอย่างถี่ถ้วน

๒. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะในหลายพื้นที่ โดยศึกษาในเชิงลึก เพื่อทำการเปรียบเทียบข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ, สรินยา คำเมือง, สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์, บุญสม ชีรวณิชย์กุล, อธิตา สุนทโรทก. (๒๕๕๕). ปรีศนาวงศาคณาญาติ “ลัวะ”. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

ขวดี โกศล. (๒๕๖๑). การบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๖(๒), ๖๔- ๗๓.

ธรรมบุญ จิตตรีบุตร. (๒๕๕๕). ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะในประเทศไทย และ สปป.ลาว. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นันทนิษฐ์ สมคิด. (๒๕๖๒). แนวทางการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๖ (ฉบับพิเศษ เนื่องในงานพิธีประสาทปริญญา ประจำปี ๒๕๖๒), ๓๑๘-๓๓๓.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. (๒๕๕๗). ๓๐ ชาติในเชียงราย. (พิมพ์ครั้งที่ ๘). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.

ข้อมูลออนไลน์

แผนที่อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย.ออนไลน์. (๒๕๕๙).สืบค้นจาก: <http://www.chiangraifocus.com/2010/aumpher.php?aid=6>